

# گریان بە سەر تەری زیندوو یەکه وە

● جوان هیدایت فارس ●

بەینی هەلساوی و تاوانە گەورەگەش هەر لە ئەستۆی تۆدایە و ئەبێ تۆ  
سزاکە ی وەرگری. ئەبێ بێر بکە پتە وەر ڕیگایە ک بدۆزیتە وە یان خۆت یان  
ئەو لەم گێژاوە ڕزگار بکەیت. هەموو شتی لەم گەردوونەدا بێ نرخی و  
بێ بەها دینە پیش چاوە بێ هیواکانت. . . . بە یۆهەندی و تیکەل بونت بە  
خەلکی بە کردە وە یەکی ناشیرینی لە قەلەم دەدەیت. . . . لەو باوەرە دای  
هەموو شتی بوگەن بوو. راستی بە مەزنی کەش وە کۆ تراویلکە ی  
لێ هاتوو هەر چەند بە دوایا رادەکە ی هەر بێ ناگە ی. . . . هەنگاوە کانت  
خیراتر ئەکە ی کە چی هەر بێ ناگە ی کە بە وەش ئەگە ی بە هیچ ناگە ی.  
تادی زیاتر ناخی خۆت ئەخۆیتە وە، لەو باوەرە دای ئەم ئافەرەتە خۆینی بە  
جاری پس کردووی. ئەو ی ماوە ئەمینی رقی و کینە و حەزی تۆلە یە کە  
تا بێ ئەشەنە ئەکا و هانت دەدا سوور بێت لە سەر بێر یارە کەت، بەلام  
نازانی چۆن و بە چ جۆری بە ئەنجامی بگە یەنی !!! هەردوو دەست لە

خەمیکی بێ سنوور. . . کێشە یەکی بێ هاوتا، گومانیک. . . . ئەخیر  
راستی یەکی زەق بوو مە مۆتە کە و دەستی لە پێشە قاقات گیر کردوو و  
دە یە وێ بتخنکینی. نازادیش پە پتە پە پتە ناخ و هوش و بیرت ئەخواتە و  
دانی لە بێرینە ساریژ نە بوو و کانت گیر کردوو و خۆیت تا دوا تێو ک  
هەل ئەلوشی، ئەم لە شە خا و و سستە شت بوو ئە باریکی قورس. . . .  
بێ جگار قورس، نازانی چۆن هەلێ گریت و بو کۆ یی بێی. . . . هەموو  
شتی لەم زینگە بوگە نەدا شالۆ ی مەرگت بو دینن. تۆ ئەم مێشکە  
ئالۆز و نوقمی نازارە و ئەم لە شە بێ هیز و توانایەت مانای زارا وە یەکی  
بوگەن و ساووشی ئەکە نە وە خۆت ئەبێ کەس لە ماناکە ی ناگات.  
هەنگاوە خاموشە کانت بە زۆر دە تەن بو شە قامیک، بو کوچە و کولانیک  
بێ جگە لە تۆ کەسی لێ نە بێت. شەرمە زاری و سەر شۆری بوو ئەتە  
ناستامە و بەم خەلکەت دەناسین، وا لە دوورە وە دوو گەنجی جوان بەرە و

برووت دین، سەر بە ست و نازاد جار جاریش سەریک بو تاسمان بەرز  
دە کە نە وە لە پان و بەرینی و شبتایی تاسمان ورد دە پتە وە و کۆ بلی ی هەر  
ئەوان سەر بەرزن. خۆ وە کۆ تۆ نین تا ئیستا سروشێ دلەر ق تاقە ساتیکی  
سەر بەرزیت بێ رەوا نابینی. . . . حور پە یە ک لە دلت کەوت، ترسای  
نە وە ک پتاسنە وە، ئەگەر چی تۆ نایانناسی، ناسراوی و کەس ناناسی  
ها و کێشە یەکی سە پیرە. . . . زۆریش سە پیر. بزه و تێ رواتینیان ئەتووت  
چە قۆ یەکی دەم تیزە لە شت هەنجن هەنجن ئەکات، دلنایا بووی کەس  
نێ یە نە تاسی پاخود ناوتی نە یسینی. لە زۆر لا وە پەنجەت بو رانە کێشن  
ئە وە کۆری فلانە کەسە، بو جاری هەزار، مەرگ بە ناوات ئەخوای،  
حەز دەکە ی بێسە دلۆ ییک ناوو بچێ ناخی زەوی بە وە، ناخر زیان نرخی  
چی یە گەر تۆ تیا یا سەر شۆر و دیلی کردە وە بە دە کانی مروفیکی تر بێ. بە  
جاری شینگیر بووی، چاوە کانت سوور هەلگە ران و ناگری شەریان  
لێ دە یاری. قسە و پلار و توانجی ئەم خەلکەش گوللە بارانیکە بو خوی  
بە تەنها تۆ ئە ییکنی. وە کۆ بلی ی هەموو کردە وە نالە بار و گەندە کانی تۆ

نیو قۆ ی سەرە جە نجالە کەت گیر کردوو و وا هەست دەکە ی ئەم سەر و  
مێشکەت شە قامی رەش بیدە لە کاتێ مێر نیکدا هەزار و یە ک تۆ تۆ مێیل پیا  
تێ ئە پە رتی سە پیر لە وە یە چۆن تا ئیستا ما وە و بەرگری کردوو و خۆینی  
مێشکە پزێ وە کەت شە قامە کە ی ئال نە کردوو. نینگەرانی هانا بو کتی  
بەری و باسی ئەم داوین پیسی و ئابرو و چوونە بو کتی بکە ی، چۆن چۆنی  
رو و بەرووی ئەم خەلکە بێ یە وە و نکۆلی ئە وە بکە ی کە لە خۆین و  
گۆشتی ئەوی. رقی و حەزی تۆلە بە جاری لە دلنا چە کەرە ی کردوو و  
بە تیا یسە تی لەم ما وە بەدا رقت تە نانەت لە روزگار و سروشت و تاسمانیش  
دە یسە وە کە تۆ یان هینایە یاری گای بوونە وە و ئیستاش یاری بالەت  
بێ دە کەن و گە لئە بە بوونت دە کەن. باشە بە چی یا دە زانی کە بە هەلەدا  
نە ها تووی و مروفیکی لە ڕیگایەکی راست و ماقولە وە پیت نا وە تە سەر ئەم  
زەمینە، هەر لە سەرتای بوئشە وە کاتی کە چاوت بەم دنیا پان و بەرینە  
هەلھینا، ئەم داوین پیسی بە پە تی پر وگرامە پیر و زە کە ی بچرا ندی کاتی  
کە ناگادار بووی لە کردە وە ی دلنایی و قە لای گومان ت رو وخوا وە راستیت

بو دهرکه وتوووه و یستی بتکا به قوتایی خوئی و له فیرگهی خوئی وانهی گزی و ناپاکئی و خو فر وشتنت فیر بکات . بیر کردنه وهی قول لم مهسه له به تهنگه به نیشه نو نهجمه ی که تین و خوشه ویستی نو په یوه نندی به سر تاپا درویه . . . سیمای مروقیکی خو فر ووش و ره وشت نزم تا لم چرکه به ناگاداری کردی که خه لک هموو در ورتن کاتی که ده لین په یوه ندی تان موزترین و پته وترین په یوه نندی به در و نه کن ، خو هه ر له بنه ماوه رقت لی نه بووه و بیر و باوه رتان پیکه وه نه گونجا . تیر پته و بی یاخود بی هیز نه مه تو ناگر پته وه . گرنه تو رقت لی به . . . رفیکی نه ستوریش ده مکه په رزینی بو دله ناسکه کت کردوه ، نه نجامه کهی بی ریکی تر سینره نه وه به که ده سانچه کهی حه مهی هاوریت دینی و نه و حه مهی بهی که چهنده ها جار پلازی تی گر تووی و نی گه یاندووی که تو کوری کئی . . . «سهرج بی حه مه نو په له نا شیر یته به خوینه کهی سواغ

بدم و تیر نه ویری باسی بکهی» نه مه ت وت بو نه وه چووی نه مشه و له نیوه شه و پاش نه وهی هموو چاویان نه چینه خه و به دوو سی فیه ک هه و او هه وس و ناره زووی له زیان سارد که پته وه . به لام نه بی سروشت چ هیزیکی نه فسونایت بی به خشی تا نه و کاره به نه نجام بگه به نی ! نهی چون ؟ چی نه کهی ؟ قسه و باسی له زاری خه لکی چون بنه سهر نه کهی . . . نافر ه تیکی له زه ت فر ووش جیگای دهستی هزاران که س له سر له شی دیاره . . . سه ده ها ناگر و تینی ناره زووی سیکس به و له شه دامر کاوه . تو بلی نه مانی به دهستی په کیکهی وه کو تو کوتایی بهم تراژیدیا کار بگه ره نه هینی باشه بو نه وهی تاوانی کوشتی نه و سوزانی به له نه ستوی خوت نه گری رات چی به گه ر خوت بکوژی ، تیر به جاری رزگارت نه بی . . . له گورستانه کهی باوه شاسواریش پالی لی نه ده پته وه و تیر - کهس به چاوی سووکه وه تیت نار وانی و له کوچه و کولانان په نجه ت بو دریز ناکن .

نه مهش تا بیر کردنه وه لم مهسه له هموو لهشت دینیه له رزین هه رچه ند هه ول و کوشش بکهی ده ست له خو ناچی دلنای چاک خوت ده ناسی هه رگیز زانی نه وه ت نی به خوت بکوژی . باشه نه وه خوشت کوشت له و باوه ره ی له کرده وه نا شیر نیه کانی په شیمان پینه وه و په نجه ی خو ی بگه زی . . . تم جو ره نافر ه تانه توانای نه وه بان نی به له و را بردوه شیرین چینه ده ست هه لگرن و بو شه وانی سوور هه رگیز خه و نایینه میوانی پیلوه کانیان وای پی ده چی که نه خوشی به کی موزمینی هه به نه گینا هیچ نافر ه تیکی ناسایی به بی خوی و بهم شیوه به نا چینه دنیای رشانه وه و تیکه لی و داوین پیسی . ناله م بیر کردنه وه دا بووی گه پشی به نه و سهری شه قامه که کهی لی نه بو و ته نها تو و چهنه مثالیک یاری تو پینان نه کرد . کاتر میزه که شت هیدی هیدی له سه رخو نه و ر ویش بی باک بو و له و نازاره ی که تو بی نه تلیته وه .

دیسانه وه کاره ناپه سه ندو نازه لی به کانی هاتنه وه بهر چاوت . نه مجاره بیرارت دا به هه ر جو ریک بیت له ناوی بهی به لام نه مجاره بان بی

ده سانچه کاتی شه و هموو نه خه ون مال کپ و بی دهنگه دهی هه ردو و ده ست له پینه قاقای گیر نه کهی و به چاوی خوت نه بیینی رهنگی چون شین و موز نه پته وه و بو په که م جار له زیاننا مردو و به ک نه بیینی که تو به دهستی خوت دوا هه ناسه ت لی بر یوه . که بیرت له و ساته کرده وه مثال ناسا فرمیسک تنوک تنوک وه کو بارانی به هار به سه ر رو و مه تا نه هاتنه خواره وه ، به په له فرمیسکه کانت سهری نه وه کو به کیک به و شیوه به بیینی ، هه نگا وه کانت به خیرایی به ره ولای مالی خوتانی نه بردی ، که گه پشی به به ره ده رگای ماله وه تان خسه به کت بو کرد ، بیرت بولای نه وه چوو نه بی نیستا له ماله وه بی یاخود له گه ل په کیک له ده ره وه رانه بویری به جاری ده سفا گر یس بووی هه رچی جنیوی نا شیرین و پیس هه به به خوت دا «مروقیکی ده یوس و بی نا بر و و شه رفی وه کو من نه مانی چاکتره به تا و خوت کرد به مالا چاوه نویری په کیک بووی له و دوو حاله ته به کسه ر رو و به رووی بووی بییت له نیو حه وشه که دانیشته وه خه ریکی چا تی کردنه و به بین به بین له گه ل باوکت قسه شه کا . به جاری حه په سایی ، وه کو بلی ی په که م جار نه بیینی ، نافر ه تیکی شوخ و شهنگه هه ر له په که م چاو - پیکه و تنه وه سه ر نجه ت رانه کیشی له گه ل پیسه میردیکه به سالآ چووی بی هیز و توانا پیاله چایه که به دهستی به وه نه لرزی ، نه بی چون زیانیک زیابووی ، که نوی بیینی به زه ر ده خه نه و سوزیکی بی چه شه وه بانگی کردی

- بوله و ره دانیشه چایه ک بخوره وه

هموو کهف و کولی دل و نه خشه و دوا بیرارت نازانی چون بو هه ل و ه شیرایه وه ، به رامبه ری ره پ وه ستای ، نیگای چاوه پر سوزو میهره کانی که هه رگیز لی تی نای رقی چی و توله ی چی . . . کوشتی چی و خنکاتندی چی هموو له بیر بر دیه وه بی نه وهی ورتیه کت له زار پشه ده ره به جیت هیشتن و چوو پته زووره کهی خوت که و ته وه بیرت به هه مان شیوه برا کاتی فریوداو هه ولی خه له تاندنی دان . . . خوین به ری چاوه کانی گرت سووی کاتی دیمه نی خوت له ناوینه که دا بیینی نازانی رووی ناوینه که ته لخ بو و یاخود ناوینه ی دل و ده روونی تو ته لخ بو و سیمای مروقیکی لاواز و بی هیزی وه کو تو هه رگیز له توانایانی به کاری و ا قورس به نه نجام بگه به نی و توله بکاته وه وه کو نه لین حه زی تو لاش هونه ریکه هونه ر مهندیکی کارامه ی نه وی . . . هه تا هیزت تیا بو و مسته کوله به کت به ناوینه که دا کیشاو هاواریکت لی به رز بووه وه «منیشت ده سکه وت» له دهنگی هاوار و وردوخاش بوونی ناوینه که به کسه ر به سه ر سه ر ته وه ناماده بوو . ده م و چاویکی پر ترس و خوشه ویستی و سوزی دایکیکی به وه فواو دل سوزی لی نه نکا باوه شی پاکردی و ده سته بر پنده ره که تی مزی و پر ده می بو و له خوین گه ش و ناله کت که نه مه ت لی ی بیینی دات له پر مه ی گریان له دلی خوت و وت «جاج هیزیک هه به بتوانی له ناشی هیزه بی سنوره کت په نجه بازی بکات ، منیکی بی ده سلات له کوئی و تو له کوئی» ده سته کانت گوش و شه رای نه م واقعه تاله ت تا سه ر نوشی .